

Кіріленко Федір Олександрович,
 кандидат юридичних наук,
 заступник начальника управління
 медіакомунікацій Міністра
 Департаменту організаційно-апаратної роботи
 Міністерства внутрішніх справ України, м. Київ, Україна,
 ORCID ID 0060-0003-3646-5371

ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОРУШЕННЯМ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ У 1960–2018 РОКАХ

У статті здійснено аналіз основних показників офіційної статистики Міністерства внутрішніх справ України, які відображають злочинні порушення правил безпеки дорожнього руху та експлуатації автомототранспорту. Основний спектр питань зосереджено на динаміці зареєстрованих злочинів як у розрізі регіонів, так і по Україні загалом. окрему увагу приділено специфіці відмінностей в їх рівні та структурі між різними історичними регіонами України. Дослідження ґрунтуються на офіційній статистиці правоохоронних органів України 1960–2018 років. Матеріали доповнено первинними статистичними даними.

Ключові слова: безпека руху, експлуатація автомототранспорту, транспортний засіб, склад злочину, відповідальність, кримінальне покарання.

Злочинні порушення правил безпеки дорожнього руху та експлуатація автомототранспорту – це доволі розповсюдженні злочини, отже, є нагальна потреба дослідження таких видів правопорушень. Крім цього, необхідність здійснення аналізу статистичних показників Міністерства внутрішніх справ України, які відображають динаміку таких злочинів у 1960–2018 роках, зумовлена потребою висвітлення та оцінювання результатів роботи органів правопорядку в минулі роки.

Із розвитком транспортної системи та збільшенням кількості транспортних засобів зростає рівень злочинів, пов'язаних із порушенням правил безпеки руху та експлуатацією автомототранспорту. Проблема безпеки дорожнього руху є складним феноменом, що вимагає інтеграції багатьох галузей знань і, зокрема, юридичної науки для поглибленого дослідження природи цих злочинів і правопорушень, підстав кримінальної відповідальності, особливостей їх кримінологічної характеристики та запобігання.

Стан безпеки дорожнього руху засвідчує актуальність цієї проблематики як у наукових колах, так і серед практиків. Особливе місце у вирішенні цієї проблеми належить правовим наукам. Це питання вивчалося Антоновим К.В., Гребельським Д.В., Кубаревим В.С., Кубарєвою І.В., Луговиком В.Ф., Тарсуковим К.М., Худяковим Ю.М., Шелухіним М.Л., Шиєнком В.П. та іншими науковцями. Однак варто констатувати, що наявність значної кількості наукових праць у цій

© Kirilenko Fedir, 2020

сфері та вжиті заходи щодо підвищення рівня безпеки дорожнього руху ситуацію на автошляхах України кардинально не виправили.

Зазначені обставини зумовили актуальність обраної теми та визначили необхідність її дослідження.

Мета статті полягає в тому, щоб дослідити статистичні дані, які відображають невиконання дій, передбачених правилами безпеки дорожнього руху, в період 1960–2018 років.

Елементами наукової новизни цієї роботи є інформація, яка базується на результатах вивчення звітних даних Міністерства внутрішніх справ України. Запропонована інформація охоплює спектр питань, що стосуються порушень правил безпеки дорожнього руху та експлуатації автомототранспорту у 1960–2018 роках. Матеріали можуть бути корисними у науково-дослідній сфері, у навчальному процесі тощо.

Транспорт є невід'ємною частиною суспільного життя, а проблеми забезпечення безпеки дорожнього руху набувають все більшої актуальності. Порушення різних правил у процесі експлуатації транспортних засобів, неякісний ремонт та обслуговування технічних систем транспорту може викликати аварії та катастрофи, в яких гинуть люди, пошкоджуються матеріальні цінності. Злочинне порушення правил безпеки руху та експлуатації автотранспорту, трамваїв, тролейбусів, тракторів, самохідних машин тощо, внаслідок якого були завдані середньої тяжкості, тяжкі тілесні ушкодження чи настала смерть потерпілого у Кримінальному кодексі УРСР 1960 року законодавець не виділяв в окрему групу, а відносив їх до глави “Злочини проти громадської безпеки, громадського порядку та народного здоров’я”.

До його прийняття суд кваліфікував діяння, пов’язані з порушенням правил безпеки руху або експлуатації транспорту, що потягли за собою суспільно небезпечні наслідки, як злочини проти особи або як порушення обов’язкових постанов про охорону порядку на транспорті, або як злочинно-недбале виконання водієм своїх службових обов’язків [1, с. 20].

У Кримінальному кодексі УРСР 1960 року порушення правил безпеки руху та експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило потерпілому легкі чи середньої тяжкості тілесні ушкодження, охоплювалося ч. 1 ст. 215 та передбачалося покарання у вигляді позбавлення волі на строк до трьох років або виправними роботами на строк до двох років, або штрафом від ста до двохсот мінімальних розмірів заробітної плати з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до трьох років або без такого. Ч. 2 ст. 215 передбачала кримінальну відповідальність за ті самі дії, що зазначені у ч. 1 відповідної статті, якщо вони спричинили смерть потерпілого або заподіяння йому тяжкого тілесного ушкодження. Караваліся такі дії позбавленням волі на строк до десяти років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до п’яти років або без такого. Якщо дії, передбачені ч. 1, спричиняли загибел кількох осіб, то кримінальна відповідальність наставала за ч. 3 ст. 215 та встановлювалося покарання у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до п’ятнадцяти років із позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до п’яти років або без такого [2].

© Kirilenko Fedir, 2020

У період незалежності України, а саме у 2001 році, був прийнятий Кримінальний кодекс України, ст. 286 розділу XI “Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту” якого була остаточно затверджена кримінальна відповіальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що з певними змінами і доповненнями є чинною і на сьогодні [3; 4].

Проаналізуємо статистичні дані порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, протягом 1960–2018 років.

Статистика свідчить про те, що з 60-х років поступово, від 1485 до 5254, відповідно, збільшується кількість злочинів, пов’язаних з порушеннями правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) та їх питома вага (з 1,1 % до 3,9 %). Найбільше таких злочинів було скоєно особами у стані сп’яніння (2943), особами, які раніше вчиняли злочини (814), найменше – групою осіб (257), неповнолітніми або за їх співучасти (219).

Дещо менше у цей період було скоєно порушень правил безпеки руху, що спричинили смерть потерпілого. Проте із кожним роком спостерігається тенденція до збільшення їх кількості. Коли в 1960 році було зареєстровано 1205 таких злочинів, то у 1970 році – вже у два рази більше (2497). Відповідно, збільшилася їх питома вага (з 0,9 % до 1,8 %) та залишок серед нерозкритих злочинів (з 59 до 75). З-поміж розкритих порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, більшість було скоєно особами у стані сп’яніння (2370), особами, які раніше вчиняли злочини (490), неповнолітніми (147) та групою осіб (121).

У 70-х роках зберігається тенденція до збільшення кількості порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних наслідків). Їх кількість збільшується у два рази (з 5360 до 12748), а питома вага із 4 % до 7 %. У цей період найбільше таких злочинів було зареєстровано у Донецькій (11922), Дніпропетровській (8264), Ворошиловградській (6088), Одеській (5653), Запорізькій (5368) та Харківській (4689) областях.

Статистика свідчить про збільшення у 70-х роках кількості злочинів, пов’язаних з порушеннями правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого (2780 на початку періоду та 4455 вкінці відповідно). Також збільшується і їх питома вага до всіх злочинів (з 2,1 % до 2,3 %) та кількість нерозкритих злочинів (67 на початку періоду та 193 вкінці відповідно). З-поміж розкритих злочинів максимальну кількість було скоєно особами у стані сп’яніння (7727), особами, які раніше вчиняли злочини (753), неповнолітніми або за їх співучасти (486) та групою осіб (250).

Найбільше порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, в цей період зафіксовано у Донецькій (3796), Дніпропетровській (2188), Ворошиловградській (2129), Одеській (2367), Харківській (2120) та Київській (1985) областях. Найменше – у Чернівецькій області (546).

Тенденція до збільшення кількості порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) зберігається у 80-х

© Kirilenko Fedir, 2020

роках: кількість таких злочинів збільшується з 13700 до 18949, а їх питома вага, навпаки, зменшується із 6,6 % до 5,1 %. У цей період більшість таких злочинів було скоєно особами у стані сп'яніння (9786), особами, які раніше вчиняли злочини (5288), неповнолітніми або за їх співучасті (1870) та групою осіб (514). При цьому максимальну кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) зареєстровано у Донецькій (21431), Дніпропетровській (14814), Ворошиловградській (10353), Одеській (9324), Харківській (8038) та Кримській (9424) областях.

Статистичні дані свідчать про зменшення кількості зареєстрованих порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних наслідків) у 90-х роках, а в перші 10 років незалежності України їх кількість зменшується із 15785 до 7710. Питома вага таких злочинів зменшується із 3,9 % до 1,4 %. Серед розкритих злочинів найбільше було вчинено особами у стані сп'яніння (15853). Значно менша частка злочинів, скоєних іншими категоріями осіб. Так, особами, які раніше скоювали злочини, вчинено 2885 таких порушень, неповнолітніми – 1779, групою осіб – 516.

Серед зареєстрованих порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних наслідків) більшість було вчинено у Донецькій (10885), Дніпропетровській (10854), Луганській (6776), Одеській (5878) та Харківській (9310) областях.

Зменшується у 90-ті роки кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого (з 4921 до 2532), а також їх питома вага (з 1,2 % до 0,5 %). Кількість нерозкритих порушень у цей період коливається в середньому від 885 до 1265 за рік. З-поміж розкритих більшість таких злочинів було скоєно особами у стані сп'яніння (5700), значно менше – особами, які раніше вчиняли злочини (933), неповнолітніми – 421 та групою осіб – 141.

За даними статистики найбільшу кількість цих злочинів зареєстровано в Донецькій (3702), Харківській (3691), Дніпропетровській (3269), Одеській (2534), Луганській (2032) та Київській (2018) областях.

Продовжує зменшуватися кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) на початку 2000-х років. У 2002 році було зареєстровано 6574 таких злочинів. У 2003–2007 роках відновлюється тенденція до збільшення їх кількості (з 8591 до 9957 відповідно). Наприкінці періоду (2008–2010 роки) кількість зареєстрованих порушень знову зменшується: з 8442 до 5599. Змінюється відповідно і їх питома вага. Максимальну кількість було зареєстровано у 2007 році – 2,5 %, мінімальну – у 2010 році (1,1 %). Серед розкритих злочинів більшість, як і в попередні роки, було вчинено особами у стані сп'яніння (6447), особами, які раніше скоювали злочини (2701), та неповнолітніми (1130). Найбільше порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) у цей період зареєстровано в Донецькій (11522), Харківській (9606), Дніпропетровській (9227), Київській (6630) областях та місті Києві (6327).

За даними статистики, у 2001–2010 роках змінювалася й кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть

© Kirilenko Fedir, 2020

потерпілого. Максимальне їх значення зареєстровано у 2007 році – 3569, що становить 0,9 % до всіх зареєстрованих злочинів, а мінімальне у 2010 році – 1787 (0,4 %). У цей період поступово зменшується кількість нерозкритих злочинів (38 та 19 відповідно). З-поміж розкритих злочинів їх максимальну кількість було скоею особами у стані сп'яніння (2819), майже в три рази менше особами, які раніше вчиняли злочини (834), найменше – неповнолітніми (274).

У цей період найбільше порушень було зареєстровано у Дніпропетровській (2144), Донецькій (2096), Київській (1949), Харківській (1402), Одеській (1234) областях та місті Києві (1521).

Статистичні дані свідчать про те, що у 2011–2018 роках відбувається коливання кількості зареєстрованих порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків). У 2013 році різко зростає їх кількість до 9060 (1,6 % до всіх зареєстрованих злочинів), у 2016 році до 9277 (1,6 % до всіх зареєстрованих злочинів). В останні два роки періоду їх кількість поступово знижується до 6414 (1,3 % до всіх зареєстрованих злочинів). При цьому серед розкритих більшість злочинів було скоею особами у стані сп'яніння (3341), особами, які раніше вчиняли злочини (1712), неповнолітніми (262) та групою осіб (46). Найбільше таких злочинів у цей період зареєстровано в Дніпропетровській (6325), Київській (5563), Харківській (5156), Донецькій (5061), Одеській (5021) областях та місті Києві (4378).

У 2011–2018 роках зменшується із 2129 до 1843 кількість зареєстрованих порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого. Їх питома вага в середньому становила 0,4%, а от кількість нерозкритих злочинів за цей період, навпаки, збільшується майже у два рази: з 683 до 1356. Серед розкритих злочинів, як і в минулі роки, більшість було скоено особами у стані сп'яніння (1617), майже у два рази менше особами, які раніше вчиняли злочини (576), найменше – неповнолітніми або за їх співучасти (62) та групою осіб (15). Найбільшу кількість таких злочинів у ці роки зареєстровано в Дніпропетровській (1206), Київській (1413) та Одеській (1006) областях. *Дані про осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, у статистичній звітності МВС України відображені тільки з 1971 до 2010 року.*

У радянський час (1970–1990) в Україні було виявлено близько 207256 осіб, які порушили правила безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків), із них притягнуто до кримінальної відповідальності 134296 (65 %) та 62174 особи, які скоїли порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, з яких до кримінальної відповідальності притягнуто 50474 (81 %) особи. Питома вага осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків), становить 5,9 %, а питома вага осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, – 1,8 %.

За такий же період незалежності України було виявлено 137126 осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків), із них притягнуто до кримінальної відповідальності

© Kirilenko Fedir, 2020

93883 (69 %) та 40026 осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, з яких до кримінальної відповідальності притягнуто 27950 (70 %) осіб.

У радянський період серед осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних наслідків), за своїми соціально-демографічними ознаками 47 % (97115) засуджених становлять особи у віці від 30 до 59 років. У роки незалежності України їх частка збільшилася до 55 % та зменшилась їх кількість (75841). У радянський період частка осіб у віці 18-24 років становить 25 %, а в роки незалежності вона зменшилася до 22 %. Частка осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) у віці від 25 до 29 років, у радянський період становить 21 %, а за роки незалежності зменшилася до 17 %. Частка осіб у віці від 14 до 17 років у радянський період становить 3 %, а в період незалежності зменшується до 2,5 %. Особи, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) у віці старше 60 років, склали близько 5% у радянський час та зменшилась їх частка до 2 % за період незалежності України.

За своїми соціально-демографічними ознаками з-поміж виявлених найбільшою категорією осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, є особи, вік яких становить 30–49 років. Їх частка в радянський період становила 46 % (28671), а в період незалежності – збільшилася до 56 %, а їх кількість зменшилася (22358). Особи у віці 18–24 роки – це друга категорія осіб. У радянський період їх частка становила 25 %, за роки незалежності – зменшилася до 22 %. Дещо менше виявлено осіб, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, у віці 25–29 років. Їх частка в радянські роки становила 22 %, у роки незалежності України – 18 %. Частка осіб у віці старше 60-ти років у радянські роки становила 4 %, у роки незалежності – 2 %. Найменше порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, вчинили особи у віці 14-17 років, а їх частка становить близько 2 % як у радянські, так і в роки незалежності України.

Статистичні дані свідчать, що 1,1% порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних наслідків) у радянські роки було вчинено учнями професійно-технічних училищ, у роки незалежності України вона зменшилася до 0,6 %. Частка осіб із вищою освітою у радянські роки становила 0,9 % та збільшилася до 1 % в роки незалежності. Найменше таких злочинів було склоено учнями загальноосвітніх навчальних закладів. Їх частка як у радянські роки, так і в роки незалежності становить 0,4 %.

Переважну більшість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, було склоено особами з вищою освітою, у радянський час їх частка становила 0,8 %, а в роки незалежності збільшилася до 0,9 %. Частка осіб із професійно-технічною освітою становила 0,7 % та 0,5 % відповідно. Найменше таких злочинів склоено учнями загальноосвітніх навчальних закладів (0,3 % та 0,4 % відповідно).

© Kirilenko Fedir, 2020

За статистичними даними переважну більшість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) було вчинено робітниками. Їх кількість у 70-х роках поступово збільшувалася: на початку періоду вона становила 1540, в його кінці сягнула 2265.

Про збільшення кількості робітників, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних наслідків), засвідчив і початок 80-х років, сягнувши свого максимального значення у 1982 році (2465). Дещо зменшується їх кількість, починаючи з 1983 року (з 2424 до 1979 у 1988 р.), однак наприкінці періоду знову збільшується (2257).

У 90-х роках майже у п'ять разів – з 2114 до 473 зменшується кількість зареєстрованих порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних наслідків), скочених робітниками. У наступні роки (2001–2009) максимальне значення таких злочинів зафіксовано у 2001 році (511), мінімальне у 2004 (224), а в кінці періоду – 2009 рік (299).

Поступово збільшується кількість робітників, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, у 70-х роках (від 3526 напочатку до 7343 вкінці періоду). Така тенденція продовжується й у 80-х роках: за період їх кількість збільшується з 8421 до 9388. У 90-х роках майже у чотири рази (з 6957 до 1542) зменшується кількість робітників, які вчинили порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого.

Їх кількість продовжує зменшуватися у 2001–2003 роках (з 1346 до 1232). У 2004 році кількість злочинів, скочених робітниками, починає збільшуватися (1338) і досягає максимальної поділки у 2007 році (1835). З 2008 року їх кількість знову зменшується і на 2009 рік становить 1343.

У 70-х роках спостерігається зростання (із 81 до 229) кількості порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних наслідків), скочених працездатними особами, які не працювали і не навчалися. Ця тенденція продовжується у 80-х роках, коли їх кількість збільшилася у два рази (з 271 до 602), а також у 90-х роках, коли їх кількість збільшилася майже в п'ять разів (з 600 до 3372). На початку 2000-х зменшується до 2637 кількість таких осіб, та вже у 2001 році тенденція до збільшення знову відновлюється, сягнувши максимального значення у 2008 році (4575).

У 70-х роках також збільшується кількість працездатних осіб, які на час порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, не працювали і не навчалися (з 34 до 83). Тенденція до збільшення їх кількості спостерігається й у 80-х роках (з 113 до 167).

У 90-ті роки продовжує збільшуватися (з 207 до 994) кількість працездатних осіб, які на час порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, не працювали і не навчалися. На початку 2000-х років спостерігається збільшення кількості злочинів, скочених такою категорією осіб (1092). Їх кількість сягнула свого максимального значення у 2008 році (1138).

За даними статистики, у 70-х роках майже у два рази (з 618 до 1415) зросла кількість колгоспників, які порушили правила безпеки руху та експлуатації

© Kirilenko Fedir, 2020

автомотранспорту (без смертельних наслідків). Ця тенденція продовжується у 80-х роках (з 1499 до 2060 відповідно). З 90-х і аж до 2001–2009 років зменшується кількість зареєстрованих порушень правил безпеки руху та експлуатації автомотранспорту (без смертельних наслідків), скочених колгоспниками (з 1485 до 162 та з 116 до 19 відповідно).

Статистика 70-х та 80-х років свідчить про збільшення в цей період кількості порушень правил безпеки руху та експлуатації автомотранспорту, що спричинили смерть потерпілого, скочених колгоспниками (з 441 до 642 та з 671 до 705 відповідно). У 90-х та 2001–2009 роках зменшується кількість таких злочинів, скочених колгоспниками (з 661 до 90 та з 73 до 8 відповідно).

Зростає у 70-х та 80-х роках і кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомотранспорту (без смертельних наслідків), вчинених службовцями (з 312 до 746 та з 860 до 993 відповідно). Їх чисельність у 90-х та 2001–2009 роках поступово зменшується (з 765 до 400 та з 334 до 9 у 2007 році).

Якщо розглядати зареєстровані у 70-х та у 80-х роках порушення правил безпеки руху та експлуатації автомотранспорту, що спричинили смерть потерпілого, їх кількість збільшується (з 109 до 241 та з 247 до 264). З 90-х років кількість таких злочинів зменшується з 227 до 121, та до 2009 року – до поодиноких випадків.

У 70-х та 80-х роках збільшується (із 314 до 536 та з 574 до 704 відповідно) кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомотранспорту (без смертельних випадків) особами, які раніше вчиняли злочини. У першій половині 90-х років кількість раніше судимих осіб, які порушили правила безпеки руху та експлуатації автомотранспорту (без смертельних випадків) зменшується (з 566 до 243). *Інформація про цю категорію осіб у статистичній звітності МВС України за 1996–2001 роки відсутня.*

У 2002–2009 роках поступово збільшується (з 142 до 443) кількість раніше судимих осіб, які порушили правила безпеки руху та експлуатації автомотранспорту без смертельних випадків, і тільки у 2009 році спостерігається незначне, до 378, зменшення їх кількості.

У 70-х роках із 149 до 182 збільшується кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомотранспорту, що спричинили смерть потерпілого, раніше судимими особами. Ця тенденція зберігається й у 80-х роках та весь період залишається приблизно на рівні 249.

У першій половині 90-х років майже у два рази – з 222 до 91 зменшується кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомотранспорту, що спричинили смерть потерпілого, раніше судимими особами. *Інформація про цю категорію осіб у статистичній звітності МВС України за 1996–2001 роки відсутня.*

У 2002 році кількість раніше судимих осіб, які порушили правила безпеки руху та експлуатації автомотранспорту, що спричинили смерть потерпілого, дорівнює 41, у 2003 році різко збільшується до 95. У наступні роки поступово зменшується (до 52 у 2009 році).

У 70-х роках зростає з 1517 до 2379 кількість осіб, які порушили правила безпеки руху та експлуатації автомотранспорту (без смертельних випадків) у стані сп'яніння. Ця тенденція зберігається й у 80-х роках (2673 на початку періоду та 3409 вкінці відповідно), хоча у першій половині 90-х років відбувається певний спад: від 2721 до 1559. *Інформація про цю категорію осіб у статистичній звітності МВС України за 1996–2001 роки відсутня.*

У 2002 році зареєстровано 544 випадки порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (без смертельних випадків) особами у стані сп'яніння. Із 2003 року поступово збільшується їх кількість і сягнувши свого максимального значення у 2007 році (882).

Аналогічно змінюється кількість порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинили смерть потерпілого, особами у стані сп'яніння. У 70-х та 80-х роках їх кількість поступово збільшується (від 868 до 1056 та від 1129 до 1340 відповідно). З першої половини 90-х років і до 2002–2005 кількість таких злочинів зменшується (з 1183 до 706 та з 205 до 167 відповідно). На рівень аварійності в Україні значним чином впливає стан безпеки дорожнього руху у містах із мільйонним населенням, таких як Київ, Харків, Донецьк, Одеса, Львів. В окремих містах і областях питома вага ДТП складає від 8 до 25 % по Україні. На сьогодні серед лідерів за аварійністю є Київська, Дніпропетровська та Одеська області.

Беручи до уваги зазначене вище, можна зробити певні висновки. Наявні статистичні дані свідчать про стабільно високу кількість таких злочинів. Традиційною причиною цих злочинів залишається керування транспортними засобами у стані сп'яніння. В Україні спостерігається їх стійке відтворення, яке є причиною близько 17 % злочинів проти безпеки дорожнього руху. Одним з основних чинників, що впливають на рівень аварійності, є людський фактор, який найбільш сильно впливає на виникнення ДТП на дорогах, незважаючи на те, що останнім часом рівень автоматизації керування дозволяє техніці попереджувати зіткнення та інші аварії [5].

Кількість випадків порушень правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту (у т.ч. за напрямком діяльності інших служб)

1960 - 1980

За роками в абсолютних числах

Область	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Вінницька	100	85		82	76	73	86	141	178	185	174	212	213	274	284	314	371	357	408	378	
Волинська	58	35		44	31	52	56	56	64	56	53	70	75	93	109	108	178	186	179	179	
Ворошиловградська	297	299		252	254	340	305	294	298	341	447	504	486	565	536	554	684	723	758	831	
Дніпропетровська	256	399		307	332	316	280	386	431	518	507	661	610	734	722	792	886	986	1159	1207	
Донецька	424	547		434	419	421	422	443	552	634	618	611	533	1026	1240	1184	1272	1418	1881	2139	
Житомирська	194	87		59	63	94	136	109	124	139	102	153	153	221	252	234	227	250	234	252	
Закарпатська	65	58		39	45	47	47	56	104	100	71	96	82	117	137	129	159	156	211	187	
Запорізька	104	138		98	110	123	154	148	168	313	260	259	346	438	609	620	711	742	670	713	
Івано-Франківська	81	80		60	72	51	93	107	101	132	133	142	131	168	145	146	179	183	250	250	
Кіровоградська	62	112		80	84	107	120	110	157	180	198	247	261	330	429	429	476	554	500	532	
Київська	279	205		145	160	173	174	137	192	290	308	276	158	227	254	291	229	251	272	306	
Кіровоградська	85	111		58	98	81	83	108	103	138	161	159	167	184	182	210	240	280	215	266	
Кримська	86	131		91	111	163	134	209	233	234	273	274	275	381	474	498	499	570	637	656	
Львівська	252	188		142	107	142	141	124	168	201	197	218	203	273	306	307	356	355	395	447	
Миколаївська	106	101		68	74	73	94	116	98	99	122	144	180	248	259	254	284	324	345	348	
Одеська	162	224		132	124	173	150	200	214	264	268	354	299	489	605	608	767	739	769	755	
Полтавська	96	109		101	92	120	110	118	147	176	197	207	208	279	292	242	314	407	427	502	
Рівненська	37	42		51	39	67	66	91	65	111	113	96	77	141	134	147	157	153	147	167	
Сумська	75	94		53	65	75	84	90	83	96	113	116	112	192	161	163	228	225	223	123	
Тернопільська	80	59		46	48	49	65	82	84	96	105	102	84	113	109	106	143	132	168	177	
Харківська	332	254		196	162	216	235	296	280	296	314	269	359	481	461	511	495	578	613	608	
Херсонська	105	115		57	74	55	67	109	96	179	155	162	152	185	259	232	259	319	345	408	
Хмельницька	74	57		55	59	65	70	94	91	96	111	164	125	126	187	172	282	297	296	289	
Черкаська	65	73		48	53	59	69	78	118	135	100	246	231	281	330	413	440	468	491	462	
Чернігівська	45	82		42	70	50	80	114	105	128	129	169	144	221	238	232	353	305	351	234	
Чернівецька	66	53		37	42	46	56	58	85	83	97	87	103	120	150	135	137	149	154	172	
на транспорті	2	14		9	13	40	35	23	21	30	34	28	24	38	20	44	75	80	95	90	
Усього по УРСР	3498	3752		2787	2877	3275	3414	3900	4363	5254	5360	6026	5801	7945	8884	9075	10401	11187	12193	12748	
спец.міліція						1	4	2	3	3	4										

© Kirilenko Fedir, 2020

Кількість випадків порушень правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту (у т.ч. за напрямком діяльності інших служб)

1981 - 2000

За роками в абсолютних числах

Область	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Вінницька	402	411	425	407	400	506	544	605	691	698	551	446	340	377	363	354	296	326	285	258
Волинська	189	230	229	201	189	202	172	204	241	275	270	218	141	167	149	150	215	169	162	141
Ворошиловградська	1106	956	1091	965	1008	941	880	989	1158	1259	1188	846	753	741	743	586	513	466	453	487
Дніпропетровська	1240	1295	1412	1312	1270	1478	1447	1570	1926	1864	1537	1188	884	1005	1080	1118	1192	1087	964	790
Донецька	2151	1979	2290	1974	2071	2032	2065	2214	2323	2332	1628	1240	1029	1064	1139	959	969	993	975	889
Житомирська	261	313	358	381	354	402	373	413	504	586	461	322	223	259	267	293	252	248	266	246
Закарпатська	181	188	206	234	253	299	220	221	238	296	208	184	165	167	172	176	177	175	147	143
Запорізька	723	756	755	661	652	794	815	706	735	753	540	350	306	299	328	762	311	312	317	338
Івано-Франківська	291	272	245	239	219	267	247	251	302	379	296	248	195	199	202	139	199	148	165	108
Кіровоградська	610	664	599	580	515	587	644	687	850	909	795	599	424	454	563	454	442	386	323	338
Київ	252	276	313	241	279	277	274	365	453	425	357	265	237	228	313	305	268	351	314	
Кіровоградська	314	293	335	307	277	397	383	494	688	626	585	361	233	301	246	242	238	223	154	169
Кримська	790	811	820	751	815	842	935	1066	1250	1344	1032	641	419	526	471	431	414	353	325	312
Львівська	491	461	422	411	408	450	492	523	636	700	586	528	374	415	414	369	370	342	311	318
Миколаївська	368	376	375	424	401	325	345	365	489	417	398	329	288	378	396	334	312	285	226	219
Одеська	804	917	1013	1037	994	892	892	857	960	958	958	682	494	680	679	552	488	490	475	380
Полтавська	448	545	601	552	539	728	664	688	830	804	638	450	309	304	330	274	260	257	235	175
Рівненська	171	185	223	236	190	282	242	270	331	352	247	149	113	98	123	120	102	92	73	
Сумська	186	236	241	210	200	231	230	216	325	299	220	208	228	195	258	268	241	215	179	139
Тернопільська	160	150	160	163	168	182	187	230	254	239	211	192	137	135	156	127	121	105	100	114
Харківська	747	659	691	760	631	774	728	750	979	1319	1259	954	894	860	958	904	856	895	905	825
Херсонська	439	454	438	351	438	403	309	310	384	412	408	384	278	307	336	309	285	211	192	179
Хмельницька	309	294	319	272	252	479	476	316	418	417	357	310	258	234	266	236	236	215	197	182
Черкаська	503	537	505	467	435	519	453	438	589	540	445	355	257	271	302	351	335	338	279	282
Чернігівська	281	264	358	358	316	334	311	315	457	488	395	291	219	201	199	227	198	206	203	153
Чернівецька	182	195	196	142	160	196	172	178	245	207	194	165	119	99	136	150	136	131	100	93
на транспорті	101	95	93	85	87	85	54	31	61	53	21	16	15	10	8	9	6	7	9	4
Усого по УРСР	13700	13811	14713	13721	13521	14814	14554	15268	18317	18949	15785	11976	9370	10022	10689	9768	9483	9062	8358	7710
У Т.Ч. м. Севастополь									36	47	74	74	51	35	28	41				
спец. міліція									2	1	-	-	-	-	1	-	-			

Кількість випадків порушень правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту (у т.ч. за напрямком діяльності інших служб)

2001 - 2018

За роками в абсолютних числах

Область	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
АР Крим	491	428	559	433	438	501	580	485	386	377	476	424	600	151	0	2	0	2	
Вінницька	336	270	334	260	308	296	364	256	189	157	188	223	242	323	404	352	272		
Волинська	177	186	176	159	207	183	220	188	184	134	162	140	195	214	308	323	295	276	
Дніпропетровська	955	812	928	942	1085	1034	1194	929	765	583	686	727	997	802	881	815	726	691	
Донецька	1182	1047	1226	1236	1459	1225	1322	1203	905	717	552	749	1284	1007	369	440	333	327	
Житомирська	254	267	420	367	402	352	431	380	262	240	271	244	297	322	374	476	416	323	
Закарпатська	184	138	161	185	261	275	337	271	240	208	192	189	239	285	296	332	307	305	
Запорізька	465	475	638	606	622	546	650	460	401	341	368	325	434	369	377	393	335	354	
Івано-Франківська	186	178	217	228	221	212	216	174	106	84	123	116	166	232	279	371	339	257	
Кіровоградська	515	499	641	638	691	741	918	798	663	526	593	596	705	834	994	686	610	545	
Київ	350	315	541	666	822	862	1002	711	554	504	502	426	180	588	686	702	706	588	
Луганська	164	170	196	166	229	216	223	201	143	114	151	126	679	188	191	167	170	100	
Львівська	592	501	589	621	639	535	603	463	353	338	387	420	522	419	114	133	125	102	
Миколаївська	417	357	501	449	430	427	489	374	261	282	309	262	540	628	880	1009	601	544	
Одеська	328	257	302	313	364	321	351	272	194	182	237	170	197	277	387	433	379	273	
Полтавська	518	465	538	484	576	576	567	549	434	398	404	329	253	694	750	1021	928	642	
Рівненська	296	287	352	319	414	404	417	316	234	185	249	256	808	344	426	371	297	230	
Сумська	102	91	139	140	152	159	211	173	135	135	132	112	206	45	0				
С. м. Севастополь	35	65	118	118	122	109	180	168	119	132	122	112	206	45	0				
Сумська	251	230	288	304	300	319	376	333	213	225	210	211	246	216	262	253	238	201	
Тернопільська	133	124	181	142	169	150	160	136	81	91	97	82	137	144	181	208	215	172	
Харківська	993	902	1082	1166	1108	1018	1120	965	677	575	605	551	674	629	823	716	629	529	
Херсонська	250	246	370	305	385	317	310	320	219	209	234	249	279	243	334	299	355	255	
Хмельницька	206	213	264	281	301	296	350	309	193	162	172	148	176	228	258	264	296	225	
Черкаська	398	416	413	338	397	365	318	332	253	190	198	203	245	247	379	392	480	285	
Чернігівська	261	178	269	269	287	218	389	336	249	173	195	177	255	239	290	325	302	278	
Чер																			

Порушення правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту (без смертельних наслідків)

1960-1980

		За роками, в абсолютних цифрах і відсотках																				
		1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Зареєстровано	1	1485	3498	3752	3505	2787	2877	3275	3414	3900	4363	5254	5360	6026	5801	7945	8884	9075	10401	11187	12193	12748
пітому вага до всіх злочинів	2	1,1	2,3	2,5	2,7	2,5	2,6	2,7	2,9	3,1	3,5	3,9	4,0	4,4	4,5	5,5	6,1	6,1	7,3	7,2	6,8	6,5
неповнолітнimi чи за їх участю	3		5	6	9	10	11	18	33	41	33	53	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
групою осіб	4	x	x	x	x	x	x	x	x	73	42	56	86	x	x	x	x	x	x	x	x	x
особами, які раніше винесли злочин	5	29	154	141	167	170	153	x	x	x	x	x	131	131	105	121	142	192	163	154	177	196
особами у стані сп'яніння	6	112	566	622	580	437	626	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		Контингент осіб																				
		1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Усього виявлено	7																					
пітому вага до всіх осіб	8																					
(з числа виявлення притягнутого до кримінальної відповідальності)	9																					
14 - 17 років	10																					
18 - 24 років	11																					
25 - 29 років	12																					
30 - 49 років	13																					
50 років і старше робітників	14																					
колгоспників	15																					
службовців	16																					
учнів	17																					
працівників Міносвіти	19																					
працівників Комітету із проб.тех.сайті	20																					
працівників Міністерства іншої і середньої спеціальної освіти	21																					
працездатних, які не працювали і не навчалися	22																					
осіб, які раніше вчинили злочини	23																					
осіб у стані сп'яніння	24																					
членів і кандидатів у члени КПРС	25																					
членів ВЛКСМ	26																					

Порушення правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту (без смертельних наслідків)

1981-2000

		За роками, в абсолютних цифрах і відсотках																				
		1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
Зареєстровано	1	13700	13811	14713	13721	13521	14814	14554	15268	18317	18949	15785	11976	9370	10022	10689	9768	9483	9063	8358	7710	
пітому вага до всіх злочинів	2	6,6	6,5	6,2	6,0	5,4	6,0	6,1	6,3	5,7	5,1	3,9	2,5	1,7	1,8	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4	
неповнолітнimi чи за їх участю	3																					
групою осіб	4	x	x	x	x	x	x	x	91	150	149	124	92	69	67	60	82	32	42	30	23	19
особами, які раніше вчинили злочини	5	247	305	377	376	438	527	791	661	736	830	634	463	318	232	263	233	218	189	202	193	
особами у стані сп'яніння	6	x	x	x	x	x	x	x	2838	3370	3578	2865	2197	1781	1647	1516	1439	1256	1184	1254	714	

		Контингент осіб																				
		1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
Усього виявлено	7	11827	12177	13377	12442	12633	13739	12112	13661	14163	14877	11337	9038	6844	6652	6941	6973	6931	9524	8053	5358	
пітому вага до всіх осіб	8	6,2	6,2	6,4	6,1	5,6	6,0	5,9	7,9	8,1	8,0	6,0	4,4	2,8	2,4	2,0	2,1	2,0	2,8	1,4	1,7	
(з числа виявлення притягнутого до кримінальної відповідальності)	9	9119	9522	10279	9558	9007	8856	6141	5387	5539	6491	6451	5344	4312	3928	4499	4480	4638	5280	4698	3753	
14 - 17 років	10	306	281	326	324	369	407	382	479	589	585	361	230	164	181	186	165	162	194	203	128	
18 - 24 років	11	3067	3200	3265	3264	3283	3336	2967	3243	3285	3105	2205	1784	1411	1493	1491	1538	1554	2029	1788	1204	
25 - 29 років	12	2544	2477	2610	2606	2643	3070	2483	2851	2988	2944	2192	1700	1278	1241	1267	1222	1221	1730	1451	965	
30 - 49 років	13	4600	4838	6836	6248	6338	6926	6280	7088	7301	8243	6579	5324	3991	3637	3997	4048	3794	5095	4197	2827	
50 років і старше робітників	14	1910	1381	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
колгоспників	15	8421	8601	9443	8728	8826	9604	8144	9066	9178	9388	6957	5418	3686	3131	3063	3498	2442	2997	2431	1542	
службовців	16	1499	1622	1756	1709	1787	1866	1687	1889	1908	2060	1485	1194	908	798	647	553	500	571	398	162	
учнів	18	346	310	340	288	348	419	376	483	558	509	323	197	163	170	199	166	167	220	195	127	
працівників Міносвіти	19	48	43	39	27	35	55	45	51	82	77	44	20	16	25	29	25	21	35	40	20	
працівників Комітету із проб.тех.сайті	20	133	119	110	101	142	177	167	206	240	232	115	72	55	45	51	51	53	49	58	35	
працівників Міністерства іншої і середньої спеціальної освіти	21	120	98	104	98	115	120	113	144	150	145	121	84	69	80	96	90	93	136	97	72	
працездатних, які не працювали і не навчалися	22	271	289	286	295	279	291	272	401	513	602	600	664	798	1059	1519	20					

Порушення правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту (без смертельних наслідків)

2001-2018

За роками, в абсолютних цифрах і відсотках

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Зареєстровані	1	7071	6574	8591	8490	9240	8682	9957	8442	6543	5599	5796	5496	9060	8100	8801	9277	8109	6414
пітому вага до всіх злочинів	2																		
неповнолітніми чи за їх участю	3	133	105	123	97	132	142	141	112	87	58	54	51	31	37	24	19	20	26
з групою осіб	4	0	x	x	x	x	x	x	x	x	6	14	7	7	3	5	1	2	
особами, які раніше	5	125	118	276	239	259	328	358	381	333	284	542	517	164	143	90	86	88	82
злочини	6	634	541	583	627	670	725	828	772	577	490	491	558	466	495	364	352	319	296

Контингент осіб

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Усого виквалено	7	5137	5201	5833	6029	6681	7332	8263	8263										
пітому вага до всіх осіб	8	1,8	1,9	2,2	2,3	2,8	3,4	3,9	4,0	3,2									
із числа виквалено припинено до кримінальної відповідальності	9	3825	4381	1341	5248	5445	6279	6767	7348	5866									
14 - 17 років	10	173	146	149	128	164	148	154	122	83									
18 - 24 років	11	1231	1313	1419	1447	1561	1745	1968	1885	1432									
25 - 28 років	12	912	789	838	856	996	1197	1289	1411	1129									
29 - 59 років	13	2585	2719	3148	3320	3697	3968	4534	4510	3871									
60 років і старше	14	236	234	279	278	263	274	318	337	321									
роботників	15	1346	1032	1232	1338	1428	1622	1835	1815	1343									
колгоспників	16	116	89	57	62	53	46	30	26	19									
службовців	17	334	11	14	15	10	13	9	13	12									
учнів	18	133	87	82	79	81	85	108	101	77									
середніх закладів освіти	19	29	24	17	27	19	28	31	21	15									
професійно-технічних	20	42	32	28	25	34	20	26	21	23									
училищ	21	59	31	37	27	28	37	51	59	39									
працездатників, які не працювали	22	2637	2706	3174	3278	3738	3962	4549	4575	3893									
і не навчалися	23	142	308	265	297	361	426	443	378										
осіб, які раніше вчинили	24	544	577	623	710	734	882	873	618										

Порушення правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту, що спричинило смерть потерпілого 1971-1991

За роками в абсолютних цифрах

Область	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Вінницька	120	115	121	149	168	146	167	183	160	150	150	153	176	153	112	137	108	131	158	207	152
Волинська	41	39	48	49	57	50	62	71	59	55	83	76	63	73	57	62	55	65	103	126	103
Ворошиловградська	149	192	183	190	210	192	226	242	281	264	280	295	312	293	260	225	121	248	311	369	255
Дніпропетровська	140	153	144	198	213	177	237	263	303	360	407	421	432	365	315	292	275	278	357	315	332
Донецька	293	274	284	350	330	342	415	443	572	493	520	516	475	483	449	372	268	369	460	505	353
Житомирська	70	71	80	100	110	97	110	138	148	124	131	118	132	123	118	116	73	80	133	155	145
Закарпатська	71	69	61	60	65	61	75	67	68	79	72	90	89	99	77	79	70	79	94	123	100
Запорізька	121	124	148	160	153	173	174	160	157	199	199	185	196	168	164	182	121	161	195	250	176
Івано-Франківська	66	54	55	74	79	56	85	84	97	84	100	90	88	78	79	88	65	91	144	122	112
Київська	192	179	184	191	203	163	222	216	234	201	252	223	215	213	183	223	155	203	290	311	300
Кіровоградська	100	82	48	55	63	49	52	68	73	72	93	58	68	74	43	47	43	47	81	95	106
Кримська	77	85	72	102	109	95	84	123	97	112	113	123	125	99	85	120	120	108	168	131	134
Львівська	144	138	130	166	185	148	203	205	217	261	272	234	229	228	209	194	196	203	454	306	330
Миколаївська	96	85	113	93	157	136	154	147	172	187	199	187	176	186	135	128	103	137	178	163	138
Одеська	151	181	213	276	272	283	275	270	279	221	216	244	219	256	270	207	319	388	386	351	
Полтавська	123	106	101	129	112	109	135	156	155	189	187	160	147	142	156	155	134	153	174	195	194
Рівненська	46	60	66	49	74	65	60	62	65	72	68	87	73	55	45	48	44	55	70	88	92
Сумська	76	55	56	84	78	74	86	99	118	106	98	89	99	87	77	94	65	82	84	122	114
Тернопільська	40	43	56	47	53	60	66	67	85	72	84	94	85	61	56	59	82	55	81	83	84
Харківська	150	150	159	210	231	207	234	256	264	259	276	255	244	276	231	226	213	251	383	404	387
Херсонська	93	91	100	96	112	95	108	114	121	123	139	140	141	124	116	116	129	90	136	153	170
Хмельницька	66	80	94	94	112	105	114	118	115	97	101	114	97	99	83	78	73	76	94	120	123
Черкаська	116	110	105	150	140	139	169	166	157	163	171	160	132	165	134	133	110	146	175	179	164
Чернігівська	71	88	123	110	104	108	125	149	183	163	168	159	163	155	100	134	111	125	162	159	177
Чернівецька	47	37	54	58	42	37	52	66	78	75	67	89	59	63	66	60	55	55	80	84	52
на транспорті	7	5	2	9	9	15	9	19	26	12	24	30	17	24	16	23	18	26	27	30	20
Усього по УРСР	2780	2778	2862	3296	3572	3302	3889	4121	4437	4455	4686	4565	4455	4300	3774	3846	3100	3854	5056	5523	4921

© Kirilenko Fedir, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.1\(47\).24](https://doi.org/10.36486/np.2020.1(47).24)

Issue 1(47) 2020

<http://naukaipravoohorona.com/>

**Порушення правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту, що спричинило смерть потерпілого 1992-2000**

За роками в абсолютних цифрах

Область	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Крим	230	207	208	199	184	131	120	417	94
Вінницька	159	155	136	159	134	99	103	387	100
Волинська	89	86	60	81	69	60	69	227	54
Дніпропетровська	263	269	269	279	310	296	245	1162	176
Донецька	377	345	361	363	303	269	236	1194	254
Житомирська	122	97	91	117	82	103	87	348	93
Закарпатська	111	73	98	97	66	55	64	215	47
Запорізька	190	201	181	179	139	163	157	452	150
Івано-Франківська	105	89	93	104	73	73	87	168	68
Київська	237	188	192	241	210	169	171	487	123
Ків	104	80	120	145	124	142	82	425	79
Кіровоградська	124	91	80	82	69	82	65	194	26
Кримська	227	205	201	225	188	140	118	579	149
Львівська	240	160	205	176	149	143	116	443	139
Миколаївська	132	111	113	119	128	107	91	308	87
Одеська	328	265	300	294	213	195	168	641	130
Полтавська	165	146	125	173	125	125	112	322	70
Рівненська	69	53	52	67	57	57	32	124	30
Севастополь	14	13	15	21	21	15	14	33	10
Сумська	109	88	94	79	94	96	80	252	80
Тернопільська	93	84	54	58	50	61	55	140	48
Харківська	386	336	365	368	340	298	249	1142	207
Херсонська	129	131	127	138	115	103	89	255	60
Хмельницька	104	73	81	70	74	72	59	253	45
Черкаська	140	141	89	96	111	96	96	381	29
Чернігівська	120	104	111	110	85	92	71	274	71
Чернівецька	75	38	55	42	44	51	38	128	37
Усього по територіальних органах	4442	3829	3876	4082	3557	3293	2874	10951	2526
на транспорті	25	18	13	13	18	12	7	15	6
спец. міліція	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього по УРСР	4467	3847	3889	4095	3575	3305	2881	10966	2532

**Порушення правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту, що спричинило смерть потерпілого 2001-2018**

За роками в абсолютних цифрах

Область	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
АР Крим	118	159	96	117	182	229	136	117	142	116	84	102	22	0	0	0	0	
Вінницька	101	92	76	93	88	109	84	80	72	58	69	45	50	71	72	65	64	
Волинська	56	47	39	58	51	60	55	83	60	64	41	32	49	64	71	54	56	
Дніпропетровська	183	206	212	233	267	307	195	295	246	150	185	178	153	173	119	125	123	
Донецька	218	248	222	305	271	238	234	204	156	118	198	218	173	71	58	63	64	
Житомирська	102	134	75	116	91	95	98	110	87	99	89	84	85	91	122	103	78	
Закарпатська	40	44	62	86	75	119	85	76	66	59	46	53	67	69	77	55	61	
Запорізька	143	171	174	191	162	233	147	147	134	84	104	85	90	91	94	72	78	
Івано-Франківська	85	92	93	75	92	91	71	45	42	49	47	42	61	59	61	71	65	
Київська	232	191	165	226	214	274	220	241	186	156	224	172	191	197	148	162	158	
місто Київ	82	165	196	252	222	200	139	149	116	68	80	67	93	100	90	115	91	
Кіровоградська	50	61	53	60	60	60	64	63	46	49	39	29	40	34	23	40	29	
Луганська	123	95	111	103	101	108	95	122	100	94	114	116	75	22	21	21	15	
Львівська	105	146	159	137	113	147	111	75	90	78	89	112	101	22	21	21	15	
Миколаївська	92	101	87	115	100	115	89	89	83	77	66	56	57	135	157	171	155	
Одеська	124	143	129	172	161	145	134	106	120	36	99	129	112	62	77	79	57	
Полтавська	95	108	76	139	146	135	111	96	77	98	86	72	67	126	180	169	155	
Рівненська	33	47	51	48	42	56	57	58	61	30	33	53	80	88	66	60	62	
місто Севастополь	12	13	19	18	17	26	21	31	18	18	22	28	5	92	67	54	49	
Сумська	88	76	96	100	94	94	82	76	78	55	53	47	35	43	42	41	38	
Тернопільська	50	64	58	60	49	57	47	34	24	29	28	24	32	45	47	44	44	
Харківська	127	174	179	189	172	171	137	144	109	81	99	140	164	142	124	115	112	
Херсонська	104	125	88	104	92	100	88	83	85	50	80	55	63	60	42	85	59	
Хмельницька	70	76	81	67	85	104	74	70	58	46	44	30	52	62	44	54	49	
Черкаська	123	121	98	126	123	106	115	76	64	35	56	48	52	72	69	82	67	
Чернігівська	64	85	67	84	150	134	104	96	68	47	62	56	45	65	70	59	47	
Чернівецька	22	51	41	39	31	53	54	33	38	21	36	28	42	44	48	46	46	
територіальних на транспорті	2642	3035	2803	3316	3251	3566	2847	2799	2426	1865	2173	2105	2048	2063	1983	2015		
Усього по УРСР	2646	3044	2807	3319	3255	3569	2852	2808	2432	1865	2176	2108	2051	2066	1983	2015	1822	

© Kirilenko Fedir, 2020

Порушення правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту, що спричинило смерть потерпілого

1960-1980

За роками, в абсолютних цифрах і відсотках

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980		
зареєстровано	1	1205	1437	1479	1689	1621	1595	1919	2106	2270	2401	2497	2780	2778	2862	3296	3572	3302	3889	4121	4437	4455	
до всіх злочинів	2	0,9	0,9	1,0	1,3	1,4	1,4	1,6	1,8	1,8	1,9	1,8	2,1	2,0	2,2	2,3	2,5	2,2	2,7	2,7	2,5	2,3	
до злочинів за мінімумом діяльності кіберного розшуку	3	1,5	1,6	2,0	2,5	2,6	2,5	2,6	2,9	3,0	3,1	3,0	3,5	3,5	3,7	3,4	3,8	3,5	4,4	4,3	3,9	3,6	
не розкрито	4	59	50	42	40	43	37	36	57	68	74	75	67	56	44	113	90	96	68	127	179	193	
неповнолітнimi чи за їх участю	5	6	2	9	7	14	21	18	20	25	25	32	40	31	40	40	63	61	62	57	60		
групою осіб	6	x	x	x	x	x	x	x	29	23	34	35	31	22	21	36	31	30	20	14	27		
особами, які раніше вчинили злочини	7	29	65	94	100	107	95	x	x	x	x	x	83	70	80	81	87	61	73	51	77	90	
особами у стані сп'яніння	8	167	331	384	468	499	521	x	x	x	x	x	x	x	842	760	740	791	856	784	753	639	825

Контингент осіб

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Усього виявлено	9																				
пітому вага до всіх осіб	10																				
із числа виявлених притягнуто до кримінальної відповідальності	11																				
Віковий склад	14 - 17 років	12																			
18 - 24 років	13																				
25 - 29 років	14																				
30 - 49 років	15																				
50 років і старше	16																				
робітників	17																				
колгоспників	18																				
службовців	19																				
учнів	20																				
працівників Міносвіти	21																				
працівників Комітету із проб. тех. освіти	22																				
працівників Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти	23																				
працездатних, які не працевали і не навчалися	24																				
осіб, які раніше вчинили злочини	25																				
осіб у стані сп'яніння	26																				
членів КПРС	27																				
членів ВЛКСМ	28																				

Порушення правил безпеки руху та експлуатації
автомототранспорту, що спричинило смерть потерпілого

2001-2018

За роками, в абсолютних цифрах і відсотках

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
зареєстровано	1	3094	2646	3044	2807	3319	3255	3569	2852	2008	1787	2129	2176	2162	2096	2104	2013	2039	1843
до всіх злочинів	2																		
не розкрито	4	864	749	1271	1459	1751	1312	1402	757	441	512	683	812	1217	1212	1356	1282	1222	1092
неповнолітнimi чи за їх участю	5	38	22	30	23	26	28	33	36	19	19	10	10	11	9	6	4	9	3
групою осіб	6	0	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3	3	2	2	1	2	2	0
особами, які раніше вчинили злочини	7	47	43	89	52	73	94	113	127	83	113	155	205	40	27	36	37	29	47
особами у стані сп'яніння	8	323	216	255	234	231	288	389	376	258	249	298	304	170	221	218	4	205	197

Контингент осіб

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Усього виявлено	9	2120	1505	1620	1375	1498	1567	1797	2066	1632								
пітому вага до всіх осіб	10																	
із числа виявлених притягнуто до кримінальної відповідальності	11	1465	1272	1210	1203	1204	1296	1558	1766	1405								
Віковий склад	14 - 17 років	12	57	39	55	35	35	32	30	34	22							
18 - 24 років	13	473	351	361	356	348	364	473	499	327								
25 - 29 років	14	381	247	241	214	235	256	344	367	281								
30 - 49 років	15	1124	800	881	716	813	862	1082	1115	942								
50 років і старше	16	85	68	82	54	67	53	50	51	60								
робітників	17	511	238	298	224	238	258	364	400	299								
колгоспників	18	73	47	30	15	15	10	11	11	8								
службовців	19	135	2	4	1	0	4	3	4	3								
учнів	20	40	15	24	18	20	19	20	32	29								
загальнопрофесійних індивідуальних закладів	21	12	8	9	7	6	8	5	9	5								
професійно-технічних училищ	22	8	4	6	2	3	2	7	5	8								
вищих закладів освіти	23	17	3	9	9	11	9	8	18	16								
працездатних, які не працевали і не навчалися	24	1092	866	875	773	813	834	1048	1138	881								
осіб, які раніше вчинили злочини	25	41	95	39	44	62	68	75	52									
осіб у стані сп'яніння	26	205	206	199	167	223	282	249	206									

© Kirilenko Fedir, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.1\(47\).24](https://doi.org/10.36486/np.2020.1(47).24)

Issue 1(47) 2020

<http://naukaipravoohorona.com/>

		Порушення правил безпеки руху та експлуатації автомототранспорту, що спричинило смерть потерпілого 1981-2000																				
		За роками, в абсолютних цифрах і відсотках																				
		1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
кільк.	Зареєстровано	1	4686	4565	4455	4300	3774	3846	3100	3854	5056	5523	4921	4467	3847	3889	4095	3575	3305	2881	2608	2532
	до всіх злочинів	2	2,2	2,1	1,9	1,9	1,5	1,5	1,3	1,6	1,6	1,5	1,2	0,9	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
кільк.	до злочинів за напрямком діяльності кірного розшуку	3	3,6	3,5	3,0	3,0	2,5	2,9	2,3	2,1	1,9	1,5	1,1	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
	не розкрито	4	164	113	157	131	129	89	231	500	706	885	779	819	971	1265	1184	882	779	873		
кільк.	неполовністю чи за їх участю	5	78	55	49	56	56	57	68	63	97	89	90	50	45	36	37	34	45	32	29	23
	групою осіб	6	21	22	17	17	23	21	19	24	36	30	20	13	14	18	46			x		
кільк.	особами, які раніше вчинили злочини	7	113	98	111	138	122	160	205	207	171	215	195	124	122	108	82	71	85	70	32	44
	особами у стані сп'яніння	8	875	865	862	840	640	774	870	926	1137	1262	1062	897	866	713	642	15	493	420	322	270
Контингент осіб																						
кільк.	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000		
	Усього виявлено	9	3693	3731	3685	3574	3180	3230	2803	3063	3341	3767	3636	2980	2578	2340	2492	2360	2249	2429	1893	1707
кільк.	підозра вага до всіх осіб	10	2,0	1,9	1,8	1,8	1,4	1,4	1,4	1,9	2,0	1,9	1,4	1,1	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
	із числа виявленних притягнутих до кримінальної відповідальності	11	3077	3122	3041	2917	2642	2556	2111	2208	2363	2769	2447	1969	1784	1485	1649	1477	1490	1245	958	1067
кільк.	14 - 17 років	12	99	69	63	74	71	64	80	84	113	131	119	74	60	68	48	46	68	38	46	33
	18 - 24 років	13	955	974	1005	974	789	796	695	689	743	826	713	582	512	483	537	480	481	502	429	365
кільк.	25 - 29 років	14	767	823	818	810	726	761	662	696	755	838	769	592	510	488	469	469	394	470	336	312
	30 + 40 років	15	1480	1515	1799	1716	1594	1599	1366	1592	1730	1972	2035	1732	1496	1301	1438	1365	1306	1419	1002	929
кільк.	50 років і старше	16	392	351	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	68	
	робітників	17	2443	2465	2424	2401	2102	2140	1783	1979	2052	2257	2114	1674	1356	1043	993	856	716	698	555	473
кільк.	колгоспників	18	671	683	679	650	611	579	530	506	638	705	661	501	437	376	332	218	200	198	132	90
	слуговиць	19	247	288	280	242	205	206	192	234	216	264	227	213	180	145	194	260	198	209	135	121
кільк.	учнів	20	93	79	68	71	66	79	95	71	81	110	96	70	52	58	43	40	43	51	40	32
	працівників Міносвіти	21	11	13	11	4	11	9	11	5	11	23	17	10	5	11	6	9	7	8	13	6
кільк.	працівників Комітету із проб. тек.сит.	22	35	23	21	24	26	20	41	28	39	47	34	18	16	11	10	12	16	8	11	11
	працівників Міністерства іншої і середньої професійної освіти	23	32	31	19	29	17	34	36	17	21	32	38	33	29	28	22	19	20	35	16	15
кільк.	працездатніх, які не працювали і не навчалися	24	113	88	102	90	81	68	70	107	141	167	207	244	314	411	580	694	809	994	799	806
	осіб, які раніше вчинили злочини	25	249	203	236	226	232	255	238	229	229	244	222	142	137	112	91	x	x	x	x	x
кільк.	осіб у стані сп'яніння	26	1129	1054	1100	1097	853	940	856	984	1189	1340	1183	944	900	777	706	x	x	x	x	x
	членів кандидатів у члені КПРС	27	265	307	268	267	246	221	245	246	210	239	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
кільк.	членів ВЛКСМ	28	614	647	666	679	561	612	597	579	531	458										

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Матвійчук Я.В.* Кримінальна відповідальність за порушення правил дорожнього руху або експлуатації транспорту (порівняльно-правове дослідження): автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08; Київ. нац. ун-т внутр. справ. К., 2009. 20 с.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 28 грудня 1960 року URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/KD0006.html (дата звернення: 21.07.2019).
3. *Печук І.С.* Особливості розвитку та встановлення кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особам, які керують транспортними засобами в Україні. Наше право. 2014. № 9. С. 96–102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_9_18.
4. Кримінальний Кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. К.: Видавничий дім “Скіф”, 2015. 160 с.
5. *Абросимов О.С., Абросимова О.О.* Методичні рекомендації з надання юридичної допомоги по справах, що витікають з дорожньо-транспортних пригод та інших правопорушень на транспорті. Х.: Фактор, 2013. 288 с.
6. Статистичні таблиці, що характеризують злочинність в Україні в період 1960–2000 років: довідник / упоряд. Ф.О. Кіріленко. Київ: Вид. Паливода А.В., 2019. 242 с.

REFERENCES

1. Matviichuk Ya.V. (2009) Kryminalna vidpovidalnist za porushennia pravyl dorozhnoho rukhu abo ekspluatatsii transportu (porivnialno-pravove doslidzhennia). "Criminal liability for violation of traffic rules or operation of transport (comparative legal study)": author. dissertation ... Cand. Juridic. Sciences: 12.00.08; Kyiv National University of Internal Affairs. K. 20 p. [in Ukrainian].
2. Kryminalnyi kodeks Ukrayini vid 28 hrudnia 1960 roku. "Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine of December 28, 1960". URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/KD0006.html. – Nazva z ekranu. (date of application: 21.07.2019) [in Ukrainian].

© Kirilenko Fedir, 2020

3. *Piechuk I.S.* (2014) Osoblyvosti rozvytku ta vstanovlennia kryminalnoi vidpovidalnosti za porushennia pravyl bezpeky dorozhnoho rukhu abo ekspluatatsii transportu osobam, yaki keruiut transportnymy zasobamy v Ukrainsi. "Features of the development and establishment of criminal liability for violation of the rules of road safety or operation of transport to persons who operate vehicles in Ukraine". Our right. No. 9. P. 96–102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2014_9_18 (date of application:) [in Ukrainian].

4. Kryminalnyi kodeks Ukrainsi vid 5 kvitnia 2001 roku. "Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 05.04.2001 № 2341-III". K.: "Skif" Publishing House, 2015. 160 p. [in Ukrainian].

5. *Abrosymov O.S., Abrosymova O.O.* (2013) Metodychni rekomsedatsii z nadannia yurydychnoi dopomohy po spravakh, shcho vytikaiut z dorozhno-transportnykh prygod ta inshykh pravoporushen na transporti. "Guidelines for the provision of legal assistance in cases arising from road accidents and other traffic offenses". Kh.: Factor. 288 p. [in Ukrainian].

6. Statystychni tablytsi, shcho kharakteryzuiut zlochynnist v Ukrainsi v period 1960–2000 rokiv: dovidnyk. "Statistical tables characterizing crime in Ukraine in the period 1960–2000": a guide / summary. F.O. Kirilenko. Kyiv: Publ. A. Palivoda, 2019. 242 p. [in Ukrainian].

UDC 343.97

Kirilenko Fedir,
Candidate of Juridical Sciences,
Deputy Head of the Department of the Minister of Communications
Department of organizational and hardware work
Ministry of Internal Affairs of Ukraine
ORCID ID 0060-0003-3646-5371

CRIMES RELATED TO TRAFFIC VIOLATIONS IN 1960–2018

Criminal violations of road safety rules and the operation of motor vehicles are quite common crimes, so there is an urgent need to investigate these types of offenses. In addition, the need to analyze the statistics of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, reflecting the dynamics of such crimes in 1960–2018, due to the need to cover and evaluate the performance of law enforcement agencies in recent years.

The purpose of the article is to investigate and publish statistics showing the non-compliance with the road safety regulations for the period 1960–2018.

Elements of the scientific novelty of this work are information based on the results of the study of the reporting data of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. The information provided covers a range of issues relating to violations of road safety rules and the operation of motor vehicles in the years 1960–2018. The materials can be useful in the research field, in the educational process, etc.

The article analyzes the main indicators of official statistics of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, reflecting criminal violations of the rules of road safety and operation of motor vehicles. The main range of issues is focused on the dynamics of registered crimes, both by region and by Ukraine as a whole. Particular attention is paid to the specific differences in their level and structure between different historical regions of Ukraine. The study is based on the official statistics of the Interior Ministry of Ukraine 1960–2018. Materials are supplemented by primary statistics.

Keywords: traffic safety, operation of motor vehicles, vehicle, crime, liability, criminal penalties.

Отримано 17.02.2020

© Kirilenko Fedir, 2020